



VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KOMISIJA

NUTARIMAS

BYLOJE DĖL UAB „APITERAPIJOS CENTRAS“ LIETUVOS RESPUBLIKOS
REKLAMOS ĮSTATYMO PAŽEIDIMO

2016-12-08 Nr.12R-109

Vilnius

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, susidedanti iš Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos direktoriaus pavaduotojos Neringos Baronienės (Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos pirmininkė), direktoriaus pavaduotojo Gintauto Mišeikio, Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vedėjos Mildos Deimantės, bei Teisės skyriaus vedėjos Audronės Kaušylienės,

vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktu, bylų nagrinėjimo posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo bylą pagal Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Kauno valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – Tarnyba) 2016-10-11 Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo protokolą Nr. 33RIP-15 (toliau – Protokolas) dėl UAB „Apiterapijos centras“ (įmonės kodas 301153799, adresas – Raudondvario pl. 150, Kaunas) reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija n u s t a t o

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2016-10-17 gavo Tarnybos 2016-10-11 raštu Nr. 33S-(33.6)-950 persiūtą Protokolą dėl UAB „Apiterapijos centras“ reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Tarnyba Protokole nustatė, kad UAB „Apiterapijos centras“ reklamuojant maisto produktus „Medaus arbata su čiobreliais“, „Medaus arbata su pipirmėtėmis“, „Medaus arbata su imbierais“, „Medaus arbata su melisomis“, „Medaus arbata su cinamonu ir imbierais“, „Medaus arbata Vaikams“ nurodė ir užsiminė apie žmogaus ligų gydymo ir profilaktines savybes.

Protokole nustatyta, kad UAB „Apiterapijos centras“ reklamuodama maisto produktus:

„Medaus arbata su čiobreliais“ naudojo teiginius: *„Čiobrelis žolėje kaupiasi eteriniai aliejai, kurie gali padėti dezinfekuoti kvėpavimo takus, lengvinti atsikosėjimą.“*;

„Medaus arbata su pipirmėtėmis“ naudojo teiginius: *„Su pipirmėte paruošti produktai gali naikinti virškinamojo trakto bakterijas, gerinti virškinimą, malšinti skausmą, kai prasideda vidurių spazmai, mažinti pykinimą, vėmimą.“*;

„Medaus arbata su imbierais“ naudojo teiginius: *„Imbieras gali padėti atsigausti po sunkių ligų, gerinti virškinimą, stabdyti vėmimą, viduriavimą, slopinti spazminio pobūdžio galvos skausmus, tonizuoti ir stimuliuoti organizmą. Tai pagalbinė priemonė peršalus, esant kosuliui, gerklės skausmui.“*;

„Medaus arbata su melisomis“ naudojo teiginius: *„Melisa gali padėti atsipalaiduoti, nusiraminti, aktyvinti protinę veiklą, gerinti apetitą, virškinamojo trakto veiklą, atpalaiduoti žarnyno spazmus, slopinti pykinimą ir vėmimą.“*;

„Medaus arbata su cinamonu ir imbierais“ naudojo teiginius: *„Cinamonas su imbieru gali stiprinti imunitetą, mažinti cholesterolį, gerinti kraujotaką.“*;

„**Medaus arbata Vaikams**“ naudojo teiginius: „*Aviečių, islandinės kerpenos ir kinrožių žiedai gali padėti esant peršalimui, gripui, kai vargina sausas kosulys*“, kurie neatitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatos, kuri draudžia reklamoje nurodyti ar užsiminti apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes.

Protokole nustatyta, jog reklama buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.apiflorus.lt ir 2016 m. rugsėjo 2-4 dienomis vykusio renginio „Sostinės dienos“ metu platintuose lankstinukuose. Protokole tikslus reklamos sklaidos laikotarpis nenustatytas.

Protokole nurodyta, kad UAB „Apiterapijos centras“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymą pažeidė pirmą kartą.

Protokole nurodyta, kad UAB „Apiterapijos centras“ atsakingas asmuo 2016-10-03 pateikė paaiškinimą.

UAB „Apiterapijos centras“ Protokole nurodė, jog apgailestauja, kad Protokole minėta informacija pateko į viešą erdvę. Bendrovė nurodė, jog šiuo metu visi netinkami teiginiai yra pašalinti iš interneto tinklalapio, lankstinukai sunaikinti, reklama peržiūrėta, apmokyti darbuotojai. Bendrovė nurodė, jog užtikrina ateityje skleisti reklamą tik pagal teisės aktų reikalavimus.

UAB „Apiterapijos centras“ 2016-10-03 rašte nurodė, jog 2016 m. rugsėjo 2-4 dienomis vykusio renginio „Sostinės dienos“ metu buvo naudojami skrajučių likučiai. UAB „Apiterapijos centras“ nurodė, jog bendrovė yra labai maža, todėl iki šiol nebuvo darbuotojo, kuris vykdytų reklamos kontrolę. Bendrovė nurodė, jog gavus Tarnybos raštą, buvo sukviestas pasitarimas, kurio metu paskirtas atsakingas asmuo, kurio pagalba bendrovė sustiprins reklamos kontrolę. Bendrovė nurodė, jog buvo įvykdyta reklaminės medžiagos peržiūra ir sunaikintos netinkamos skrajutės bei nedelsiant ištrinta netinkama informacija iš interneto tinklalapio. Bendrovė nurodė, jog sieks užtikrinti, kad ateityje reklamos kontrolė būtų vykdoma tinkamai ir neleistinių teiginių bendrovės platinamoje informacijoje nepasitaiktų.

UAB „Apiterapijos centras“ 2016-12-01 rašte nurodė, jog interneto tinklalapyje www.apiflorus.lt netinkami teiginiai buvo skelbti nuo 2016-03-01 iki 2016-10-04. Bendrovė nurodė, jog per nurodytą laiką unikalių vartotojų lankomumas interneto tinklalapyje buvo 8142. Bendrovė nurodė, jog reklaminių lankstinukų buvo išspausdinta 10 000 vnt., išdalinta 200 vnt., likusios buvo sunaikintos.

Ištyrusi bylos aplinkybes, pateiktus rašytinius įrodymus, išklausiusi bylos nagrinėjimo proceso dalyvių paaiškinimus, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija
k o n s t a t u o j a

1. Dėl nagrinėjamos informacijos pripažinimo reklama

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad reklama – bet kokia forma ir bet kokiomis priemonėmis skleidžiama informacija, susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, skatinanti įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, įskaitant nekilnojamojo turto įsigijimą, turtinių teisių ir įsipareigojimų perėmimą.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos Farmacinės veiklos įstatymo 17 straipsnio (2002-06-04 redakcija) 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ pažymėjo, kad „prekių ar paslaugų reklama – nesvarbu, ar ši veikla yra atlygintina, ar ne – visuomet yra tiesiogiai arba netiesiogiai siekiama skatinti naudoti tam tikras prekes ar naudotis tam tikromis paslaugomis“.

Atkreiptinas dėmesys, jog reklamos požymis, išskiriantis reklamą iš kitų informacijos rūšių, yra siekis daryti asmenims poveikį jiems renkantis naudotis tam tikromis paslaugomis, skatinti juos elgtis tam tikru būdu. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 bylos Nr. 15/02 nutarime nurodė, kad „įstatymuose pateikiami nevienodi reklamos apibrėžimai. Tačiau visuose minėtuose teisės aktuose nurodomas svarbiausias reklamos požymis – reklama yra informacija, kuria siekiama padėti parduoti arba skatinti įsigyti prekes ar naudotis paslaugomis.“

Įstatymuose bei suformuotoje teismų praktikoje kaip esminis reklamos požymis, išskiriantis ją iš kitos informacijos, yra įtvirtintas specialus jos tikslas - daryti įtaką ekonominei elgsenai.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog siekiant nustatyti, ar informacija gali būti vertinama kaip reklama, turi būti konstatuotas skatinimo tikslas, t.y. turi būti nustatyta, kad ši informacija yra ar gali būti reikšminga vartotojui, priimant sprendimą dėl produkto įsigijimo, ir tokiu būdu ja siekiama daryti įtaką ekonominei elgsenai, skatinant jį naudotis tam tikromis prekėmis ar paslaugomis ar atsisakyti tam tikrų prekių (paslaugų) naudojimo. Taigi, įstatymuose bei teismų praktikoje suformuoti du esminiai reklamos požymiai: 1) informacija turi būti susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, 2) pateikiama informacija turi skatinti įsigyti prekių ar naudotis teikiamomis paslaugomis. Iš byloje pateiktos informacijos matyti, jog maisto produktų reklama, kuri buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.apiflorus.lt ir 2016 m. rugsėjo 2-4 dienomis vykusio renginio „Sostinės dienos“ metu platintuose lankstinukuose, susijusi su UAB „Apiterapijos centras“ vykdoma veikla ir skatina vartotojus įsigyti minėtus maisto produktus, taigi atitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme įtvirtintą reklamos sąvoką.

2. Dėl UAB „Apiterapijos centras“ skleistos reklamos atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimams

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad reklamoje draudžiama nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, jeigu tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Pažymėtina, kad kiekvienas vartotojas yra suinteresuotas gauti teisingą informaciją apie ketinamų įsigyti produktų savybes. Jei atitinkama informacija netiksli, tai gali iškreipti vidutinio vartotojo elgesį siūlomo produkto atžvilgiu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2005-11-17 nutartyje (adm. b. Nr. A1-931/2005) konstatavo, kad „vidutinio (paprasto) vartotojo ekonominis elgesys paprastai siejamas su bendru išpūdžiu apie prekę (jos pakuotę, prekės ženklas, bendro pobūdžio informacija apie prekės savybes, prekės kaina), neanalizuojant kiekvienos detalės. Šis principas taikytinas ir prekės reklamai“. Taigi ir UAB „Apiterapijos centras“ skleista maisto produktų: „Medaus arbata su čiobreliais“, „Medaus arbata su pipirmėtėmis“, „Medaus arbata su imbierais“, „Medaus arbata su melisomis“, „Medaus arbata su cinamonu ir imbierais“, „Medaus arbata Vaikams“ reklama, kuri buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.apiflorus.lt ir 2016 m. rugsėjo 2-4 dienomis vykusio renginio „Sostinės dienos“ metu platintuose lankstinukuose, turėtų būti vertinama pagal vidutinio vartotojo suvokimą, kuris, skaitydamas minėtų maisto produktų reklaminius teiginius, neatskiria teiginių apie produkto savybes ir vertina šią reklamą kaip visumą. Vidutinis vartotojas, perskaitęs ar išgirdęs UAB „Apiterapijos“ minėtų maisto produktų reklamą, galėjo nepagrįstai susidaryti išpūdį, kad šie maisto produktai pasižymi ligų gydymo ar profilaktinėmis savybėmis ir dėl šios priežasties būti suklaidintas.

UAB „Apiterapijos centras“ reklamuodama maisto produktus:

„Medaus arbata su čiobreliais“ naudojo teiginius: „Čiobrelio žolėje kaupiasi eterinis aliejus, kuris gali padėti definfekuoti kvėpavimo takus, lengvinti atsikosėjimą.“;

„Medaus arbata su pipirmėtėmis“ naudojo teiginius: „Su pipirmėte paruošti produktai gali naikinti virškinamojo trakto bakterijas, gerinti virškinimą, malšinti skausmą, kai prasideda vidurių spazmai, mažinti pykinimą, vėmimą.“;

„Medaus arbata su imbierais“ naudojo teiginius: „Imbieras gali padėti atsigauti po sunkių ligų, gerinti virškinimą, stabdyti vėmimą, viduriavimą, slopinti spazminio pobūdžio galvos skausmus, tonizuoti ir stimuliuoti organizmą. Tai pagalbinė priemonė peršalus, esant kosuliui, gerklės skausmui.“;

„Medaus arbata su melisomis“ naudojo teiginius: „Melisa gali padėti atsipalaiduoti, nusiraminti, aktyvinti protinę veiklą, gerinti apetitą, virškinamojo trakto veiklą, atpalaiduoti žarnyno spazmus, slopinti pykinimą ir vėmimą.“;

„Medaus arbata su cinamonu ir imbierais“ naudojo teiginius: „Cinamonas su imbieru gali stiprinti imunitetą, mažinti cholesterolį, gerinti kraujotaką.“;

„Medaus arbata Vaikams“ naudojo teiginius: „Aviečių, islandinės kerpenos ir kinrožių žiedai gali padėti esant peršalimui, gripui, kai vargina sausas kosulys“.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog UAB „Apiterapijos centras“ minėti produktai nėra vaistiniai preparatai, todėl jie negali būti reklamuojami, nurodant vaistinio preparato savybes. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vaistiniams preparatams taikomi reikalavimai yra nustatyti Lietuvos Respublikos farmacijos įstatyme. Šio įstatymo 2 straipsnio 50 dalis nustato, kad vaistas (vaistinis preparatas) – tai vaistinė medžiaga arba jų derinys, pagaminti ir teikiami vartoti, kadangi atitinka bent vieną šių kriterijų: 1) pasižymi savybėmis, dėl kurių tinka žmogaus ligoms gydyti arba jų profilaktikai; 2) dėl farmakologinio, imuninio ar metabolinio poveikio gali būti vartojamas ar skiriamas atkurti, koreguoti ar modifikuoti žmogaus fiziologines funkcijas arba diagnozuoti žmogaus ligas.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsniu, vartotojams turi būti teikiama teisinga informacija apie maistą. Informacijai, įskaitant reklamą, kuri laikytina savita informacijos rūšimi ir paprastai vadinama komercine informacija, taikomas tiesos reikalavimas. Vartotojas privalo gauti teisingą informaciją apie maisto produktus, kuria remdamasis galėtų priimti sprendimus dėl maisto produktų pasirinkimo rinkoje ir jų vartojimo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog UAB „Apiterapijos centras“ reklamuodama minėtus maisto produktus, vartojo teiginius, kuriais nurodė ir užsiminė apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, o tai neatitiko aukščiau išdėstytų teisės aktų reikalavimų. Tuo UAB „Apiterapijos centras“ pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatą.

3. Dėl UAB „Apiterapijos centras“ taikytinų sankcijų

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 5 dalimi, skiriamos baudos dydis nustatomas pagal mažiausios ir didžiausios baudos vidurkį ir atsižvelgiant į šio straipsnio 7 ir 8 dalyse nustatytas atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, pažeidimo pobūdį, pažeidimo trukmę ir mastą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė į tai, kad buvo pažeista Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostata. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija taip pat atsižvelgė į tai, jog UAB „Apiterapijos centras“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimą padarė pirmą kartą, bei į tai, kad Protokole nėra nustatyta nukentėjusių asmenų.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė ir į tai, kad bendrovė reklamą skleidė apie 6 maisto produktus. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė ir į tai, jog skleista minėto maisto produkto reklama galėjo būti aktuali asmenims, sergantiems įvairiomis žmogaus organizmo sistemos lėtinėmis bei ūmiomis ligomis (kraujagyslių, virškinimo sistemos, peršalimo ligomis), taip pat siūlė vartoti maisto produktus imuniteto stiprinimui bei ligų profilaktikai. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo mastą, atsižvelgė į tai, kad UAB „Apiterapijos centras“ reklama buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.apiflorus.lt, taigi pasiekama ne regioniniu, o nacionaliniu mastu. Atsižvelgta į tai, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2011-08-11 nutartimi Nr. A492-2642/2011 konstatavo, jog informacija internete yra prieinama žymiai didesnei daliai vartotojų negu spausdintuose leidiniuose, todėl pažeidimo mastas turi būti vertinamas kaip didelis. Taip pat

atsižvelgta į tai, jog reklama buvo skelbiama ir 2016 m. rugsėjo 2-4 dienomis vykusio renginio „Sostinės dienos“ metu platintuose lankstinukuose. Atsižvelgta į tai, kad UAB „Apiterapijos centras“ nurodė, jog per reklamos sklaidos laikotarpį nuo 2016-03-01 iki 2016-10-04 interneto tinklalapį aplankė 8142 unikalūs vartotojų. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija atsižvelgė į tai, kad reklaminių lankstinukų 2016 m. rugsėjo 2-4 dienomis vykusio renginio „Sostinės dienos“ metu buvo išdalinta 200 vnt.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo trukmę, atsižvelgė į tai, kad UAB „Apiterapijos centras“ reklama buvo skleidžiama nuo 2016-03-01 iki 2016-10-04, taip pat 2016 m. rugsėjo 2-4 dienomis vykusio renginio „Sostinės dienos“ metu.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija lengvinančia aplinkybe laiko tai, kad UAB „Apiterapijos centras“ pašalino teisės aktus pažeidžiančią informaciją, sunaikino likusius neišplatintus lankstinukus bei geranoriškai bendradarbiavo tyrimo metu.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija sunkinančių aplinkybių byloje nenustatė.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 1, 5 ir 7 dalimis, n u t a r i a

už Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimą skirti UAB „Apiterapijos centras“ 500 (penkių šimtų) eurų baudą.

Nutarimas per 30 kalendorinių dienų nuo nutarimo priėmimo dienos gali būti apskūstas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Kreipimasis į teismą nesustabdo nutarimo vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos paskirta bauda ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo nutarimo dėl baudos paskyrimo priėmimo dienos turi būti sumokėta į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą Nr. LT24 7300 0101 1239 4300, esančią banke „Swedbank“, AB (banko kodas 73000, SWIFT kodas HABALT22, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, įmonės kodas 188659752), kodų sąrašo „Kitos baudos“ skyriaus „Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos skirtos baudos 6780“ eilutę.

Direktorius pavaduotoja,
atliekanti direktoriaus funkcijas

Neringa Baronienė